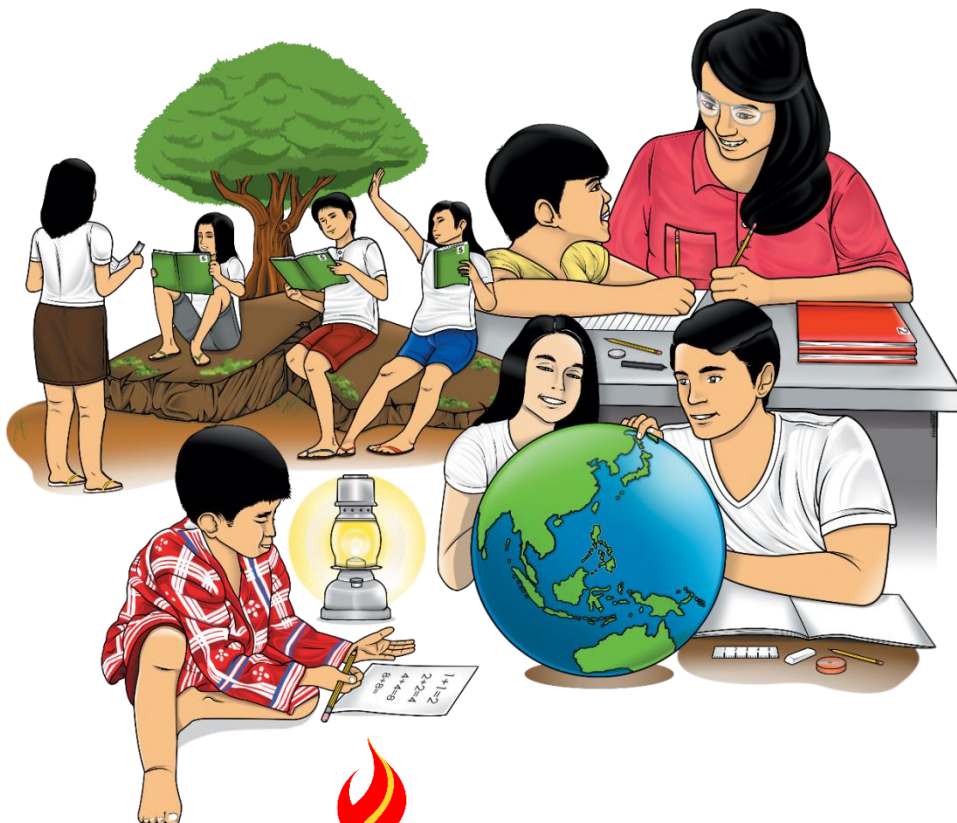

Edukasyon sa Pagpapakatao

Una nga Graduhan – Modyul 3: Kahadlok Atuhi, Igdasig an Kapas ug Abilidad

PAG-AARI NG PAMAHALAAN
HINDI IPINAGBIBILI

Aradman

Ini nga modyul in usa nga pangandaman isang ha mga buruhaton nga makakabulig ha imu nga maipakita mo an imo kapas nga maatohan an kahadlok kun mayda nagyayaang-yaang (nanbubully).

(EsP2PKP-Ic-10)

Pagkatapos hini nga modyul, ikaw in ginlalauman nga imo:

1. Mauusa-usa an mga pamaagi para maatohan an kahadlok ha mga nagyayaang-yaang (nanbubully).
2. Mahibabaruan an importansiya han pagkakaada maupay nga relasyon ha imu kalugaringon ug ha igkasitawo.

Inadman

Panuto: Pagdrowing hin malipayon nga nawung (☺) kun an pahayag in nagsusumat hin maupay nga pamatasan ngan pagdrowin naman hin masurub-on (☹) nga nawung kun an pahayag in diri nagsusumat hin maupay nga pamatasan ug nakakabido ha igkasitawo. Igdrowing ini ha bagis. Buhata ini ha imu nutbok o anseran nga papel.

- _____ 1. Gindadayaw an maupay nga kinaiya han kaeskwela.
- _____ 2. Ginbubuligan an may mga kaluyahan ug depekto ha panlawas.
- _____ 3. Gintatagan hin maraot nga ngaran o bansag an mga tawo nga may depekto o depirensya ha panlawas.
- _____ 4. Malipayon nga ginbubuligan an mga tawo nga may depekto o depirensya ha panlawas
- _____ 5. Tangkod ha pakikiistorya han tawo nga may kaluyahan

Aradman

1

An Kahadlok Atuhi, Igdasig an Kapas o Abilidad

Kada tagsa nga tawo in may tagsa tagsa nga kinaiya sugad han ha pisikal nga kondisyon, lebel han paminsar ug kalugaringon nga pamaagi ha pagbuhat hin magkadurudilain nga butang. Importante nga magin positibo ug masinabtanon/ mapinairon ha pagkarawat hini nga iba-iba nga mga kinaiya.

Magkakaiba-iba Kita, Kadi Na Ngan Magkaurusa

Ako in may dako ngan lidong nga mga mata, Sanglit damo it nakikita.

Kun ikaw naman in may guti nga mga mata, hin kamahusay kitaala,

Gudti ko nga mga bitiis, ngan an imu naman matambok an hurma,

Ini nga akon bitiis nga mabaskog, ha paglakaton ha akon upod na,

Nakukurian ako nga mahibaro , akun kusog sugad hin kulang pa,

Ako naman in aktibo ngan buhi an huna-huna, kadi na pagbinuligay kita

Kakurian ha kinabuhi in akon nakikita ngan naeeksperyensya,

Kami naman in may kapas ngan karikohan, laumi ako kay bubuligan ka. .

Ini nga siday in nagpapakita hin durudilain nga mga kinaiya nga may-ada it kada tagsa nga tawo. An pagkakaiba nga may-ada it kada tagsa in kinahanglan masabtan ngan karawaton . Ha pagbuhat hini, imu maipapakita an pagrespeto ngan paghatag hin imprtansiya ha igkasitawo.

Panumdum

Panurundon: Balikon ta an angay masantop tikang han siday nga “Magkakaiba-iba Kita, Kadi na Ngan Magkaurusa”. Kilal-a an mga eksakto nga paggamit han mga butang nga iginhatag ha aton pinaagi hin pagbutang hin tsek (✓) ha sulod han kahon . Buhata ini ha imu notbuk o anseran nga papel.

1.

☐

Kitaa an kalugaringon nga kinaiya

☐

Kitaa an depekto han iba.

☐

Kitaa an kalugaringon nga kaluyahan ngan diri na magpadayon

☐

Kitaa an magraot.

2.

☐

Paghimo hin pitad para humarayo ha mga may depekto

☐

Dalagan paherayo ha mga nangingnahanglan

☐

Daup ha igkasitawo ngan bulig

☐

Lakat paherayo para makaiwas ha mga may depekto ha panlawas

3.

☐

Kuhaa an gintatag-iyahan ngan para ha iba

☐

Paghatag hin bulig tubtob hit imu maakus.

☐

Igsarado an mga kamot ngan magin halot ha iba nga tawo

4.

☐

Pamatii an magraot nga mga butang.

☐

Pamatii an kalugaringon mo la nga hingyap.

☐

Pamatii an pangaraba ug panginahanglan han iba

☐

Pamati pero ayaw buhata an kaangayan

Diskubreha

An mga naangkong mo nga mga abilidad ug kinaiya in pwede magresulta hin negatibo o positibo nga huna-hunaon hit iba nga tawo. An makakabulig la para maatohan nimo an kahadlok ha mga magyaang-yaang nga igkasitawo (nanbubully) amu an maupay nga pakig-urusa ngan pagtapud ha kalugaringon. Ngan mas magigin mapinulsanon ini kun ikaw in magkakamay-ada hin maupay nga relasyon ha imu igkasitawo.

Ang pagigin andam ngan pagkamay-ada pagtapod ha kalugaringon in makakabulig para mawara an maraot nga epekto han mga pagyaang-yaang (panbubully).

Mga Positibo nga Pamaagi Para Mawara an Kahadlok ha mga Nagyayaang-yaang (Nanbubully)

1. Magkaada hin pagtapod ha imu kalugaringon nga kapas ug abilidad.
 - An pagtapud ha kalugaringon in makakabulig para mas mapauswag an imu natatago nga abilidad.
 -
2. Magkaada hin positibo nga pagkarawat ha mga igyayakan han iba.
 - An pagrespeto ug pagkarawat ha mga igyayakan ug opinion hit iba in makakahatag hin mga pitad para mabag-o ngan magkaada ka hin positibo nga panhuna-huna
3. Pagpapauswag han kalugaringon nga abilidad..
 - An pagpapauswag hit kakusgon ug abilidad in usa ha mga pitad para makab-ot an pagtapud (**confidence**) ha kalugaringon.
4. An paghuna-huna ug pagbuhat han mga butang nga magpapakita hit kamaupay ug kabuotan nimo ha iba.
 - Ang pagigin buotan ha igkasitawo in usa nga pamaagi para dugang nga umuswag an pakikig-urusa ngan relasyon ha igksitawo.

Adman 'ta

Panurundon: Pulsuhan naton pinaagi han pag- **thumbs up** (👍) kun an mga pahayag in kinahanglan buhaton para maatohan an mga nagyayaang-yaang (nangbubully) ngan pulsuhan pinaagi hin pag-**thumbs down** (👎) kun mali ug diri kaangayan an mabasa nga pahayag. Buhata ini ha iyo notbuk o anseran nga papel.

☐

Pamati ha mga sayup nga pahayag han iba ngan mawarayan gana.

☐

Atohi ini pinaagi han pagpapakita han imu kalugaringon nga abilidad

☐

Bumulos ngan umungay ha mga nagyayang-yaang ha imo (nangbubully)

☐

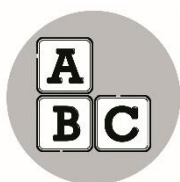
Igrespeto an opinyon han iba labi na kung ini in makakabulig.

☐

Paningkaot nga mapauswag an imu abilidad

☐

Bumulos tungod han mga maraot nga butang nga ginbuhat ha imo han igkasitawo.

Mga Buruhaton

Pirmi ginsusunlog hi Julia hit iya mga kaeskwela tungod hit iya pigura o pamustura. "Unano" an igingangaran o agnay ha iya. Gintitinawaan ngan ginkikinitaan hiya pirmi tungod hiton nga iya depekto o kasurusnan.

Panurundon : Isurat ha kasingkasing han mga pahayag an pwede mo igyakan kan Julia para kumusog it iya dughan. Buhata ini ha imu notbuk o anseran nga papel.

Akon Nahibaruan

Magpakita hin mga _____ para maatohan an mga pagyaang-yaang (panbubully) hit igksitwo pinagi hin pagkamay-ada positibo nga pagkarawat ha kalugaringon ug ha igkasitawo. An imo mga kakulangan ug pamigura in diri angay maging kaulangan para ha mga butang nga kaya mo buhaton.

Magin positibo, Pag-admi an mga mag-upay nga buruhaton ngan at kilal-a an mga tawo nga pwede makabulig ha imo.

Akon Mabubuhat

Panurundon: Basaha hin maupay an mga pahayag. Igsurat an tsek (✓) kun ini in mga buruhaton para mawara an kahadlok ha mga nagyayaang-yaang (nanbubully) ug ekis (X) naman kun nagpapakita ini hin kahadlok. Buhata ini ha imo notbuk o anseran nga papel.

- _____ 1. Magin makarit ha pagsayaw kun diri ka maaram ha pagkanta.
- _____ 2. Matago para diri makita hit mga nagyayaang-yaang (nangbubully) ngan pirmi pagpaherayo ha ira.
- _____ 3. Pakig-urusa ha mga may kapareho nga kahimtang para makabulos ha iba.
- _____ 4. Pangaro hin bulig ug sagdon ha mga kag-anak, magtuturdo ug mga kasangkayan para mapauswag an abilidad.
- _____ 5. Tagi hin panahon an kalugaringon para masabtan an imu mga kaluyahan..

Pagsukol Han Nahibaruan

Nagtikang hi Lito ha pobrihanon nga pamilya ngan may ada pa deperensya an iya mga mata sanglit nakukurian hiya ha pagbasa.

Hi Nina naman in may-ada iba-iba nga talento ngan may maupay nga kahimtang ha panginabuhi.

Panurundon: Pilia ha kahon an mga pahayag nga angay buhaton nira Lito ug Nina para maipakita an pagkasinabtanay ug pagkakaurusa. Isurat ha sulod han kahon an napili nga numero han eksakto nga baton. Buhata ini ha imu notbuk o anseran nga papel.

Numero:

Numero:

1. Bumulig ha pagbasa ug iba pa nga mga buruhaton ha pag-aradman.
2. Tapod ha kalugaringon ngan paghuna-huna hin mga butang nga mahibubulig ha sangkay.
3. Paghatag hin mga daan na nga mga gamit nga pwede pa mapulsan han imu sangkay
4. Magkaada hin maupay nga pakig-angay ngan may sadang nga paghigugma ha mga nanginginahanglan.
5. Mamati ha mga mag-upay nga opinion o ideya tikang ha mga kasangkayan para mapauswag an kalugaringon.
6. Magin positibo ha ngatanan nga butang ha luyo hit imu makuri nga kahimtang.

Kadugangan nga Buruhaton

Panurundon: Pun-i an mga lat-ang para mas makilala pa an imu kalugaringon ngan makahatag pa hin mga pamaagi para mapauswg an imu mga abilidad ug talento. Buhata ini ha notbuk o anseran nga papel

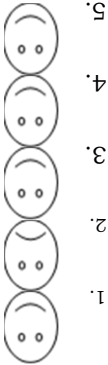
Ako in may abilidad ha

Nga gagamiton ha pag

Para mapauswag ini, pirmi ko bubuhaton an

Mga Baton

	Akon Mabubuhāt		Inadman	
	Pagsukol han Nahibaran	Lito 1.2 2.5 3.6 Nina 1.1 2.3 3.4 Pwede magkaiba-iba an pagkakasunod-sunod.	Adman 'ta	
			Mg Buruhaton	1. May iba-iba nga eksakto nga baton
	1. / 2. X 3. X 4. / 5. /		Panumdum	1. Pahayag 1 2. Pahayag 3 3. Pahayag 3 4. Pahayag 3